

Kolibri a Borzas zsilipnél

Matula Gy.Oszkár

Vízparti sztriptíz

Valami hidegre ébredtem ami felülről érkezett s egy rég esedékes javításra emlékeztetett :ideje volna kijavítani a sátor tetejét ott, ahol felfeslett a varrás. A rám csöpögő vízből következően a hajnal bőkezűen mérte a harmatot, az szivárgott be a felfeslésnél. Túl ezen más fogyatékosága is van a sátor matuzsálemnek ,például az, hogy túl alacsony, csak négykézláb lehet be vagy kimászni belőle, amit hosszú évekig toleráltam, s csak az után kezdtem kifogásolni, hogy betöltöttem a hatvanat. Igaz a mondás, a kor velejárója a fokozott komfort igény ,ami nálam abban(is) jelentkezik, hogy negligálok az éjszakai horgászatonkat. Ez a mostani sem az én ötletem volt, hanem a Matyié. Jeles barátom azt hozta fel ürügyül, hogy esedékes megünnepelni húszéves együtt csatangolásunk évfordulóját, ott, ahol először futottunk össze. Ráadásul van egy fülese, fenemód elszaporodtak a rekord méretű törpeharcsák a Borzasnál, akad köztük kilós is a zsilip alatti katlanban. A törpék iránti érdeklődést értettem, ez volt a felesége gyengéje, imádta a törpeharcsa pörköltet. A súlyt illetően azonban volt némi kételyem, én életemben nem fogtam még kilós törpéket. Mint később kiderült, nekem lett igazam, az infó sántított, törpe ugyan volt dögvél ,csak nem kilósak. Nagy csalódás nem ért, a Borzas zsilip és környéke máskor is szolgált már meglepetésekkel, jóval is, rosszal is. Ez a műtárgy egyike azoknak, amik a Ráckevei-Soroksári Duna-ág vízrendszerét szabályozza a Kvassay beömléstől Tassig ,maga a Borzas zsilip a Duna völgyi fő és a XXX-as mellékcsatornák vízszintjét tartja szinkronban. A megközelítést tekintve viszonylag közel van, kocsival egy órányira Pesttől . Ennek ellenére kevésbé frekventált, a horgászok kerülik. Mert a dabasi kőútról letérve

egy bitang rossz földút vezet a zsilipig,a mély kátyúknban még nyáron is pang a pocsolya,fent áll a leragadás vagy tengely törés veszélye. Ezt olyankor kockáztatják meg egyesek, ha híre megy valami időszakos halbőségnek a zsilip felső vagy alsó szakaszán. Az első ilyen rekord bőségre amire vissza emlékszem, a 90-es évek derekán került sor. Akkor úgy elszaporodtak a csukák a környéken,hogy hírmondója sem maradt a békés halaknak,majd a békákat falták fel. A nagyszámú ragadozó váratlan megjelenése olyan volt,mint a népvándorlás korában az ismeretlen néptörzsek feltűnése Európában. A semmiből jöttek, raboltak ,hódítottak, aztán nyomuk veszett. Az okát senki sem tudta. Nem így a pontyokét,ugyancsak a Borzsnál hat évvel később. Szó szerint hemzsegték a zsilipkatlanban,ahol máskor alig volt belőlük néhány. Járt akkor egy mondás:a Borzsnál csak az nem fog pontyot,aki béna. Bénák nem jöttek de annál több prominens húshorgász,meg olyan fazonok,akikért nem vállalnék kezességet OTP hitelhez. Tudta ezt a térségi halór is, s míg tartott a pontybőség,naponta kijárt inspiciálni. A pontyok nem véletlenül kerültek ide ilyen nagy tömegben, ezt megelőzően haltelepítés volt a Duna-völgyi főcsatornán, majd rögtön ez után egy több napos esőzés ,amitől úgy felduzzadt a csatorna,hogy a plusz vizet átkellett engedni a XXX-as csatornába. Azzal együtt a telepített pontyok is mentek, egy részük a zsilip alatti katlanban maradt. A Matyi által beharangozott törpeharcsákkal más volt a helyzet, félre lett informálva. A mennyiséget illetően nem lehetett panaszunk,annál inkább a méretükre. A kifogott halak nagy részét visszadobáltuk.

Pénteken délután indultunk s tengelytörés nélkül célba is értünk. A biztonság okáért a kocsikat a töltésen hagytuk,a sátrakat viszont az ártéren vertük fel,közel a vízhez,hogy rálátás legyen a cájgokra. A zsilipkapu zárva volt,így a felső szakaszon a víz feltorlódott,a mérőléc két métert mutatott. Kezdetét vette a megszokott koreográfia. Én a menázsit helyeztem biztonságba, felkötöttem egy faágra,ahol nem érhetik el a rókák. Volt már rá precedens,hogy ravaszdiék megdézsmálták az elemózsiát s reggelire kenyeret ettünk mustárral. Matyi sem maradt tétlen, rá a csalihal fogás maradt, begyűjtött egy csomó snecit s feldarabolta őket. A törpék nagyja alkonyat után indul portyára, tudva ezt előre hoztuk a vacsorát,hogy időben starthoz tudjunk állni. Sült kolbászt ettünk, a melegre jól csúszott a hideg sör. A sör oldja a nyelvet,felidéztük azt a hús évvel azelőtti délutánt,amikor én húztam ki a degeszből a Matyi öreg Skodáját az én nem kevésbé vén Ladámmal. Hogy miért lett az alkalmi segítség

nyújtásból időtálló barátság? Talán azért is, mert egyikünk sem szószátyár, félszavakból is megértjük egymást. Egyetlen gondom van vele. Túl hiszékeny, bedől mindennek. Erre fáztunk rá most is.

– Isten nevében ,vágjunk bele - mondtam vacsora után s kiültem a két botom közé a vízparton, Matyitól néhány méterre. Neki volt elsőnek kapása, meg is fogta. Már a húzásból látszott, hogy darabos, felszedett magára két kiló hínárt, merítő hálóval kellett partra emelni. Közelebb mentem, hogy meggusztáljam, kilós nem volt, az biztos. Matyi becsúsztotta a haltartóba, de előbb csókot cuppantott a bufli fejére, majd azt mondta, megfogtuk az Isten lábát, lesz bőven bográcsba való másnap. Ha az ő első törpéjét veszem összehasonlítási alapul, az én törpém legfeljebb lábujjnak felelt meg, csak azért nem dobtam vissza, mert a babona úgy tartja, hogy a visszadobott első hallal a szerencse is elúszik.

A halkra állított zsebrádióm a késő esti híreket mondta, amikor beindult a dömping, olyan gyakori lett a kapás, hogy az egyik botomat félre tettem, a másikra viszont kötöttem még egy előkét. Így nem kellett kétfelé figyeljek. Éjfélig tartott a hajtás, illetve addig tartott a muníció, kifogytunk a halszeletekből. A szúnyogok sem tétlenkedtek, rajokban törtek ránk. A lámpámban lemerült az elem, tartalékot egyikünk sem hozott. A Holddal sem volt szerencsém, sarlója olyan vékonyra kopott, ami nem segített a látásban. Közös megegyezéssel bevontuk a vitorlákat és eltettük magunkat másnapra. Reggel elsőnek a fizimiskámat vettem szemügyre a visszapillantó tükörben. Nem volt örömöm a látványba. Az arcom jobb fele feldagadt, a szám fele lefittyedt, úgy nézem ki, mint öregapám szélütés után.

– Ennyit a szúnyog riasztó sprejéről- akartam mondani Matyinak, de nem volt sehol. A sátra üres volt és hiányzott a hosszabbik teleszkópos botja, amit keszgefélékhez használ. Sejtettem, hová és miért lépett le. Pótlásért, mert kevésnek találta az éjjel fogott „rekord” törpéket az estére tervezett bográcspartihoz. Tőlünk nem mesze van egy kanyar, utána a vízfolyás felgyorsul, ide gyűlnek a kárászok levegőzni, tuti a fogás. Mégse szívesen jövünk ide, csak végszükség esetén. Mert van egy szépséghibája. A mögötte húzódó olajfaligetet deleltetőnek használják a birkapásztorok, az árnyékban hűsülő bégető nyáj itt rázza ki magából a kullancsokat. Az innenső oldalról a nád miatt nem lehet horgászni, de egy vaspallón át lehet menni a túloldalra. Nyilván ott űzi az ipart Matyi. Nem vártam rá a reggelivel, de félretettem a részét, aztán,

hogy teljen az idő, megpróbáltam a pontyot. Tudtam, délre mindenképp előkerül, akkorra terveztük a hazaindulást. Meg is jött, izzadtan, lucskosan, fél veder kárásszal és dühösen.

–Valami csirkefogó meglovasította a vashidat, csak a pilótafák maradtak a mederben. Fel kellett menjek a kőhídig. Visszafelé a rövidebb utat választottam, átcaplattam a csatornán- számolt be a frissen szerzett tapasztalatairól, majd miután végzett, a térdei közé vette a serpenyőt s neki látott a neki félretett kolbászos rántottának. –Hagyhattál volna többet is - mondta tele szájjal s kenyér béllal fényesre törölte a serpenyőt. Tiszta volt a lelkiismeretem, amit siettem közölni. – Igazságosan osztottam el a hat tojást és a negyed rőf csabait Sőt !Neked több jutott a felénél, tekintettel voltam a korpuszodra.

A kávé is kifogásolta, langyos volt. Miközben azt hörpölte, azon sopánkodott, hogy milyen gyenge volt az éjjeli zsákmány. –Lili kiveri a dilit, ha meglátja, milyen kevés törpét fogtam.

– Csapd hozzá az enyémet is, annyi csak elég lesz. De ha már itt tartunk, áruld el, ki kommandálta neked a Borzas zsilipet, ki regélt a sörösüveg nagyságú törpékről ?

– Kucsera. A bőr húljön rá! Címeres tróger !

– Te meg egy címeres pancser vagy, aki mindennek bedől. Ha tudom, hogy ki az informátorod, el sem indulok veled.

Kucserát mindenki ismeri a környékünkön, amolyan Münchauzen báró, de legalább Hány János. A sokadik pálya korrekciónál tart, pillanatnyilag házhoz járó kutya kozmetikus és elhunyt házi kedvencek elparentálását bonyolítja az alsónémedi kisállat temetőben.

Matyi végez a kávéval, lötyköli a poharat, ekkor figyelek fel egy mozdulatára, a feje búbját vakarja. Amúgy nem tulajdonítanak jelentőséget a dolognak, de eszembe jut, hogy merre járt. Hangot adok a gyanúmnak: - Te !Nem szedtél fel egy kullancsot?! Meg sem várom a választ, bele túrok a hajába, kurkászom, mint a maki majmok a kölyküket. A gyanúm jogosnak bizonyult, nem egy, hanem két természetes kullancsot találok a bozontjában. Szerencsére még nem értek lejjebb, nem ásták magukat a fejbőrbe.

– Képzeld el, ehhez mit szólna Lili -mondom kajánul s a biztonság kedvéért a ruhát is leparancsolom róla. Nem ellenkezik, kilép a göncökből s pucéron ugrál a vízparton. Olyan, mint egy élemedett sztriptíz táncos, a látvány annyira

muris,hogy muszáj röhögöm . Rajtam kívül van még egy tanúja a jelenetnek, a szemközti fán kuporgó koszlott kárókatona báván bámulja a százkilós táncost. Még akkor is ezen kuncogok,amikor hazafelé ott zötykölődünk el ,ahol a vas bürű állt ,amin a túlpartra lehetett átjutni, az olajfa ligethez. A liget fáí eső után esengnek,a környék kihalt,vasárnap van. Ilyenkor a juhász is frejertágot tart - ahogy néhai nagyapám mondta - nem hajtja ki a birkákat legelni. Ami nem azt jelenti,hogy a kullancsok is szabadnapoznak,kettő mindenestre maradt s ezek szúrták ki Matyit. —

Izé...ezt a kullancsos dolgot ugye nem írod meg?- kérdi barátom búcsúzáskor, s arrafelé sandít,ahol Lili vár rá a nyitott kapuban .

Kitérő választ adtam,ami nem kötelez semmire,csak magamban gondoltam, na ná,hogy megírom! Hol van egy olyan firkász,aki kihagy egy ilyen sztorit ?

.....

Matula Gy.Oszkár

Magyar kolibri

Áttelepedésem után a román Biharból sokáig kerestem a helyemet az új élettérben, s ebbe az is beletartozott,hogy végig próbáltam jó néhány horgászhelyet,míg végre a Duna-Tisza Csatorna mellett kötöttem ki,mert ez bizonyult a legkedvezőbbnek.Közel volt Pesthez,vízpartig lehetett kocsival eljutni s jó volt a haltartása,irtkán mentem haza hal nélkül.Hogy valójában mennyi és milyen hal van itt ,azt egy későbbi tömeges halpusztulás során tapasztaltuk meg,amit egy multinacionális cég gondatlansága idézett elő. A víz felszínén tonna számra lebegtek a hal tetemek,köztük 15-20 kilós harcsák, böhöm nagy pontyok, kapitális amurok. Noha a mérgezés megszűnte után számos telepítés történt, ez és a természetes szaporulat együttesen sem tudta a veszteséget pótolni, a csatorna sokáig nem volt a régi. A DTCS-és évek során sok tapasztalattal lettem gazdagabb,köztük azzal is,hogy a sporik nagy többsége alig,vagy semmit nem tud a csatorna történetéről. Engem a legilletékesebb,a néhai Bohák Imre informált,aki húszegy néhány évig volt főmérnöke a Közép-

Duna-Völgyi Vízügyi Igazgatóság ráckevei kirendeltségének, ahová a DTCS is tartozott. A történet 1715-ig nyúlik vissza, ekkor vetette fel Diller báró, Szolnok Vármegye főispánja egy Pestet Szolnokkal összekötő vízi út megépítésének ötletét amiről plánum is készült. Ami ez után történt, unikum a csatorna építések történetében. A kivitelezés „csekély” 232 évet váratott magára, ekkor, 1947 tavaszán ejtették meg az első kapavágást Dunaharasztnál, innen indult el a 132 kilométerre tervezett csatorna Szolnok irányába. Sajnos amilyen elánnal indult a beruházás, olyan hamar ki is fűjt. Csak Dabasig jutottak el az építéssel, mert időközben kiderült, hogy az ország büdzséje nem tudja előteremteni a tervezettnél nagyobb költségeket. Hajóút nem épült de idővel a befektetés megtérült, a csatorna lehetővé tette az öntözést, a gabona termesztést a sokkal kifizetőbb szabadföldi zöldségtermesztés váltotta fel a térségben. Ezt úgy érték el, hogy mellékcsatornákat ástak, amiket rácsatlakoztattak a DTCS-re. Ezek egyikét Szittyos néven tartják nyilván, ami ott kezd önálló életet ahol egy házat iktattak be hajdan szolgálati lakásnak a majdani gátörnek. Állandó lakója soha nem lett csak alkalmiak. A Ráda és Szelesürbő pusztai mező és halőrök ide tértek be pihenni, falatozni. Idővel, Bohák engedélyével én is igénybe vettem, ha éjjelre mentem ki horgászni. Egy ilyen éjszakáról, amihez vihar is társult, egy tíz kilós harcsa emléke maradt fent. A kapásjelző dörgés és villámlás közepette szólalt meg s én zuhogó esőben, csurom vizesen egy órán keresztül birkóztam a harcsával amíg partra emeltem.

Éjjeli kint maradásra érkeztem a Szittyós torkolatához egy kora nyári hétvégén is s miután beparkoltam a szokott helyemre, az őrház tornácáról terepszemlét tartottam. Jobbra, ahol a brokkoli földek kezdődntek, szokatlan dolgot pillantottam meg. A Szittyó csatorna partján, egy húsz év körüli, tar kopasz fiatalember tolókcсібól horgászott. Mivel közel és távol nem láttam senkit, felvetődött bennem a kérdés, hogyan jutott el a fiú a labilis járművel idáig. A legközelebbi település hat kilométerre volt az őrházhoz s ebből kettő földút, teli traktorkerék nyomokkal. Ennek utánajárok-gondolta magamban s elindultam a fiúhoz ismerkedni. Amikor látta, hogy felé indulok, fel állt bár nehézkesen s kicsit imbolygott. Ebből arra következtettem, hogy nem béna, következésképp vagy mozgássérülten született vagy szklerózis multiplexben szenved. Mint utólag megtudtam, az utóbbi eset állt fenn. Még nem volt tizenhét éves amikor az izomsorvadás kezdeti jelei mutatkoztak, előbb

csak bicegett, majd tolókocsiba kényszerült.

Köszöntem, bemutatkoztam, mondta ő is a nevét:- Daru Zsolt. Daru, de nem madár-tette hozz tréfásan. Mosolygott, derűs tekintettel nézett rám, bár volt ebben a mosolygásban valami különös. Azok mosolyognak így akik akkor is nevetnek ha szomorúak, látszatvidámsággal leplezik a bajukat.

– Hogy jutott ide tolókocsival, járt már itt máskor is?- kérdeztem tőle.

–Míg tudtam járni, gyakran kijöttem ide. Amióta lerokkantom, ritkán. A nagybátyám hoz ki furgonnal, errefelé van a káposztaföldje. Amúgy pesti vagyok, Angyalföldi, a rokonság ócsai, náluk szoktam nyaralni

- Miért nem a nagycsatornánál horgászik?

–Máskor ott szoktam de a minap olyan jelenségre figyeltem fel, ami arra utal, hogy fekete sügér került a Szittyóba.

Tamáskodón néztem a fiúra, valótlannak tűnt, ami mondott. A fekete sügér tájidegen hal nálunk s bár több mint száz éve, hogy Amerikából áthoztak egy kísérleti tételt Európába, még mindég kevés van belőlük a hazai vizekben.

–Mi volt az a jelenség, amire utal?

– Több jégmadarat láttam, ami nem jellemző errefelé. Látott már jégmadarat?

- Már hogyan láttam volna! A víz közelben élő madarak legszebbje amit a tollazatának köszönhet. Kivált télen mutatós, ha havas a táj s a zafírkék tolla kirí a fehér háttérből. De mi az összefüggés a jégmadár és a fekete sügér közt?

–Egyezik az ízlésünk, nekem is tetszik, ő a madárvilág kokottja. De van egy bűne is. Torkos halivadék pusztító, kivált a fekete sügér ivadékokra vadászik. A módszere hasonlít a kormoránéhoz. Ki ül egy víz fölé hajló faágra vagy nádbugára s mozdulatlanul lesi a vizet. S ha feltűnik egy ivadék, villámgyorsan lecsap rá.

– Na és mivel magyarázza a fekete sügerek feltűnését ebben a semmi kis vízben? Én még magyar sügért sem fogtam itt, nemhogy feketét.

–A legvalószínűbb, hogy a vadmadarak közvetítésével kerültek ide egy olyan tógazdaságból, ahol fekete sügért tenyésztenek telepítésre. Újabban megnőtt a kereslet irántuk. Abban igaza van, hogy a Szittyós nem a legideálisabb élettér a feketéknek, hogy mégis megmaradtak azzal magyarázható, hogy rengeteg itt az ökle amivel a kis egyedek is megtudnak birkózni.

Új ismerősöm olyan hévvel és magabiztosan érvelt, hogy nem győztem csodálkozni. Magam is tudok egyet s mást a halakról, madaraktól, de a mit most hallottam, új volt a számomra.

– Honnan vannak az információi, szakkönyvekből ?

- Azokból is. Amit olvasok, összevetem a látottakkal, figyelek, tapasztalok.

Kisgyerek korom óta mindent elolvasok, ami a flórával, faunával kapcsolatos. Azt terveztem, hogy kutató leszek, távoli földrészekre megyek, hogy eddig ismeretlen egyedeket fedezzek fel. Az álmokból ez lett ! – csapott Zsolt teli tenyérrel a tolókosci könyöklőjére, s az eddig derűs tekintete elfelhősödött, mint az ég, ha felhő kerül a Nap elé.

Számoltam vele, hogy elzárkózik, ha a bajáról kérdezek, mégis megkockáztattam. Készséggel válaszolt, a hirtelen támadt indulat hirtelen el is múlt.

– Szklerózis multiplex. Utolsó éves voltam a gimiben, pályaválasztás előtt álltam.

A biológia szakra jelentkeztem, amikor észrevettem, hogy valami nincs rendben.

A matúrára már bottal mentem, rekord idő alatt jutottam el a tolókosciig. Az egyetemnek persze lőttek, egy fogyatékosokat foglalkoztató cégnél dolgozok.

– Miért adta fel? A szklerózis nem ok a meghátrálásra, tolókosciiban is lehet tanulni.

Zsolt szomorúan legyintett: - Ha csak az lenne. De.... Itt megállt, nem fejezte be a mondatot. Nem erőltettem a témát, másfelé tereltem a szót. Felnéztem az égre, a Nap állásából saccoltam meg az időt. - Jól elbeszélgettünk, lassacskán dél lesz. Hasznomra vált, sokat tanultam magától. Mondja, nem volna kedve kint maradni velem éjszakára? Hely van kettőnknek is az őrházban s az elemózsiából is futja. Majd segíték ha ki kell menjen...

- Az nem gond, néhány lépésnyit még eltudok battyogni bottal. Szívesen maradnék, meglátjuk mit mond s bátyus.

A bátyus délután pöfögött elő egy rozoga Barkasszal, csurig megrakva káposztával. Nem volt kifogása a kint maradás ellen. Előkotort egy pokrócot meg a tarisznyát a megmaradt ennivalóval, ezzel járult hozzá a közös vacsorához.

Vacsorára nyársonsült szalonnát ettünk, a nyárs végére kolbászt is tűztünk. Zsolt szemlátomást jó érezte magát, jó ízűen falatozott, nekem mindazonáltal úgy tűnt, szeretne mondani valamit, csak nem tudja hogy kezdjen neki.

– Ki velem, mi a gond, túl zsíros az abrak ?- kérdeztem.

– Dehogy! Csak azon hezitálok, hogyan szólítsam. Szólíthatom a keresztnévén, hozzá téve a bácsit?

Ötvenhat éves voltam, már volt egy unokám. Zsolt akkor múlt huszonegy. A kéréséből arra következtettem, hogy a korkülönbség ellenére egy hullámhosszra

kerültünk.

–Részemről OK. Nekem is van egy kérésem,illetve javaslatom. Zsolt helyet Zsoltinak szólítom. Szerintem így meghittebb.

Reggel az évszakhoz képest hűvösebb időre ébredtünk,cidrizve álltam a nyitott ajtóban s az eget bámultam. Odafent esőgyanús fellegeket lökdösött a szél keletről nyugatra.

- Maga főzön teát a reggelihez,én lemegyek a zsiliphez öklét fogni csalinak-szóltam oda Zsoltinak. Két évvel később már nem tehettem volna, a szívárványos öklét is besorolták a fokozottan védett halfélék közé.

Csalihal fogás közben többször is megborzongtam, ami arra készítetett,hogy megelőzve egy nyári hűlést,Zsoltinak egy pulóvert,magamnak egy orkándzsekit kotorjak elő a tartalékgöncös zsákból. Így felszerelve vonultunk ki oda,ahol Zsolti ült tegnap.A víz sodrását látva mind ketten a fenekezésnél döntöttünk s a túloldali nádfal elé dobtuk a horgokat. Nekem már az első percekben volt egy vehemens kapásom,de a húzásból következtetve nem volt nagy az érdeklődő, egy húsz dekás csapó sügért akasztottam . --

- Törpe?- kérdezte Zsolti,mert a köztünk terpeszkedő kökény bokor miatt nem láthatta a zsákmányt. – Sígér - válaszoltam Herman Ottót idézve. Az öreg polihisztor a pákászoktól hallotta így nevezni a kis ordasokat.

A következő egy óra alatt meggyőződhattünk arról,hogy csutak sügérekből nincs hiány,viszont a feketék nem jelentkeztek s jégmadarat sem láttunk egy fiát sem. Csak egy szárcsa mama pedálozott el előttünk,nyomában öt sárga pipével ,meg a fecskék cikáztak bogarakra vadászva. Megjelent viszont valami más,amire Zsolti figyelt fel egy tájidegen szurokfű cserjén a partfalban. Intett, hogy menjek közelebb s az egyik bíbor színű virágra mutatott,ami fölött egy gyermektenyér nagyságú valami lebegett s hosszú szívókájával a virág nektárját dézsmálta.

– Látott már ilyet ?- kérdezte fiatal barátom suttogva s izgatottnak tűnt.

Szemügyre vettem a valamit aminek az egyhelyben lebegése volt különös, hasonlított a kolibriéhez. Csakhogy a kolibri hiánycikk Magyarországon, magam szabadban élő kolibrit Kaliforniában láttam először.

–Ha jól látom,valami lepkeféle. Eleddig nem volt még hozzá szerencsém. Úgy lebeg,mint egy helikopter vagy egy kolibri- mondtam végül is.

– Másokat is megtévesztett már ez a hasonlóság s ezért nevezték el a lepidopterológusok is magyar kolibrinek. Amúgy valóban lepke,a kacsafarkú

szenderek egyik fajtája. Az alföldön igen ritka, annál több van belőlük Pécs környékén.

Szerettem volna közelebbről is megismerlni a különös szerzetet de nem maradt időm rá, elrepült. – Ne vesztett semmit, van lepkekatalógusom, majd készítek róla egy színes fotókópiát és elküldöm postán- ígérte Zsolti aztán visszaült az előbbi helyére s én is visszaballagtam a botjaimhoz. Még fogtam két sűgérkét meg egy törpét, aztán úgy döntöttem, átköltözöm a nagy csatornához, átállok pontyra. Már össze voltam pakolva, amikor mozgás támadt a szomszédban. Azzal kezdődött, hogy Zsolti nehézkesen fel állt a székéből s szétvetett lábakkal próbált állva maradni, miközben görcsösen fogta a botját. A könnyű féder meggörbült, a húr megfeszült s úgy csillogott, mint őszi verőfényben az ökörnyál. Az esetek többségében a horogra akadt hal folyóvízben a folyással egy irányba menekül. Ez a hal fordítva csinálta és felém jött. Már nem volt időm a magam cájgjit kivenni, elkerülendő az összeakadást, de nem is kellett, mert félúton lazult a húzás, majd megtorpant. Vagy a hal akadt el a hínárban, vagy a fenékódom. Zsolti rántott néhányat, hogy kiakassza, de nem erőltette, tartott tőle, hogy a tizennégyes húr elpattan. Nem szólt, csak segítséget kérően nézett rám. A helyzet egyértelmű volt, itt csak az segít, ha valamelyikünk bemegy a vízbe s kiakasztja a zsákmányt a hínárból. Mivel Zsolti alkalmatlan volt erre, csak én jöhöttem számításba. Én, aki még nyári kánikulában is kerültem az e fajta fürdőzést. És akkor eszembe jutott a hínárgereblyém, amit egy kiszuperált ablakmosóból barkácsoltam. Levágtam a teleszkópos nyél végéről a gumipengét s egy gereblyét szereltem a helyére. – Várjon, nyomban segíték!- kiáltottam oda a fiúnak s négyesbe kapcsolva eliramodtam a kocsihoz, rohantam a gereblyéért. Az egész ne tartott két perci, liheg értem vissza. A teleszkópost a teljes hosszáig kihúztam, lerúgtam a cipőmet, majd nadrágféken lecsúsztam a meredek parton a vízig. Hármat léptem, térdig ért a víz, innen céloztam meg e gereblyével azt a pontot, ahol a halat sejtettem. Sajnos a gereblye nem ért el odáig, hiányzott másfél méter. Tudtam, hogy a csatorna hirtelen mélyül s ha azt a másfél métert meglépek, biztos a fürdés. Zsolti felé néztem, ő meg rám. Életem során többször is megtapasztaltam, hogy a fogyatékosok, rokkantak jelentéktelen dolgokat is sikerélményként élnek meg- ha sikerül. Ha viszont kudarcot vallanak, elcsüggednek. Zsolti tekintetéből nem volt nehéz kiolvasni, hogy nála is ez fog bekövetkezni, ha az a fránya hal elslisszol. Döntöttem, léptem. És mellig

merültem ruhástól a hínáros vízbe. Már nem kellett a gereblye, megragadtam a húr, kitapogattam a halat é magam felé húztam. Vergődött s eközben az egyik tuskéje a tenyerembe fúródott. Akkor nem fájt, csak később. Felkapaszkodtam vele a partra, s odavittem Zsoltinak. Ez volt élete első fekete sügérje . Ragyogott az arca az örömtől, úgy cirógatta a zsákmányt, mint gyerek az új játékszerét. –Ugye milyen szép ?- kérdezte elragadtatva. Szubjektív megítélés, nálam a szép hal a pisztrángnál kezdődik a fekete sügér a sokadik helyen áll. Nem csípem a vicsorgó fizimiskáját, árad róla az agresszivitás. Az viszont nem vitás, hogy a húsa vetekszik a süllőjével. Csorgott a ruhámból a víz, kezdett fájni a tenyerem, még sem bántam, hogy megfűrdte. Valami homályos megérzés azt súgta, Zsoltinak most és csakis most adatott meg, hogy fekete sügért fogjon. Sajnos jó volt a megérzésem.

A zsákmányt lemértük, egy kiló tíz dekát nyomott. A maga nemében ha nem is kapitális, de ritka példány volt. Tartottam tőle- okkal-hogy a hajcihő elriasztotta a halakat a környékről, időbe telik amíg vissza jönnek. Tévedtem. Délig Zsolti fogott még egy feketét, s

nekem is volt két kapásom. Az egyiket elbaltáztam, a másik megakadt .Ezek már kisebbek voltak, de méretesek. A továbbiakban még háromszor horgásztunk kettesben Zsoltival, először a Szittyósnál, de mert sem a jégmadarak se a fekete sügérek nem jelentkeztek, vissza pártoltunk a nagy csatornához.

Nyárasszony hamar lelépett a színpadról abban az évben, a függöny legördült, a horgászatnak befellegzett. A nyarat váltó ősz rengeteg esővel érkezett, a sártengeren nemhogy az autók, de még a traktorok is csak félterével tudtak átvergődni vagy még úgysem. Utoljára szeptemberben vettem búcsút Zsoltitól meg az öreg őrháztól.

Valamikor, novemberben ötletszerűen feltárcsáztam azt a számot, amit Zsolti adott meg a nyáron. A készülék kicsengett de a kagylót nem vette fel senki s ugyan ez megisméltődött legközelebb is. Életjelt karácsony előtt kaptam tőle, a borítékban egy ünnepi üdvözlőlap és két színes fotókópia volt. Az egyik a jégmadár, a másikon a kacsafarkú szender. Zsolti nem feledkezett meg az ígéretéről. Viszonzásként én is küldtem két fotót, amit a nagybátyja készített rólunk az én gépemmel. Az őrház előtt és a zsilip mellett kapott le bennünket. Tavasszal hiába vártam, se kép sem hang. Valahogy úgy jött ki a lépés, hogy a nagybátyjával is elkerültük egymást, csak májusban találkoztunk.

– Zsolti?- szegeztem neki a kérdést. Értetlenül nézett rám .- Zsolti ?- kérdezett

vissza. - Hát maga nem tudja? Még januárban meghalt. Döbbenet hebegtem:

- A szklerózistól? Úgy tudtam, az nem halálos...

-Az nem. De a veserák igen. Magának nem szólt? Tavaly tavasszal műtötték, az egyik veséjét kivették. Aztán kemózták, attól volt kopasz. Úgy nézett ki, hogy megmarad, de decemberben kiújult a baj, leállt a megmaradt veséje. Még megérte az új évet, aztán elment. Kár érte, jó eszű, okos gyerek volt, ki tudja mire viszi, ha nem hal meg.

.....

A már említett tömeges halpusztulás után jó ideig feléje sem néztem a Duna-Tisza csatornának, sőt a harmincas, harmincegyes és Szityó csatornákat is messzi ívben elkerültem, noha ezeknél haltetemeket nem tapasztaltunk, ám két jelenség is arra utalt, hogy ezek is megsínylethették a vízszennyeződést: jelentősen csökkent a halállományuk s a kifogott halak húsának volt valami szokatlan íze. Az elpártolásba az is belejátszott, hogy kétlaki lettem, vettünk egy tanyát a Jászságban. Azóta tavasztól őszi többnyire a Tiszán, a Millér csatornán és a jászkiséri tógazdaságot átszelő tápcsatorna zsilip utáni szakaszán horgászok, ahol rengeteg a jászkió. A tógazdaság és a hozzá közeli erdő közti pástnak van egy érdekessége, szándékosan nem szántják fel, parlagon hagyják s kutyákkal kapartatják ki a földből az aranyat érő szarvasgombát. Nyár közepén szomorú kötelesség mozdított ki a jászsági nyugalmamból, meghalt egy kollégám Kunpeszéren s a család engem kért fel a búcsúztatására. Előbb hazaugrottam terepszemlére Pesten s csak ezután vettem az irányt Bács-Kiskun felé. Az oda út keresztezi a Duna-Tisza csatornát s mindjárt a híd után ágazik el az a gidres-gödrös földút, ami az egykori kedvenc helyemig visz, a Szittyós zsiliphez. Menetben eszembe jutott, milyen sokszor letértem erre az útra, hány kellemes napot töltöttem az őrháznál. Nem álltam meg, de visszafelé engedtem a csábításnak s a híd előtt bejeleztem jobbra. A hajdani Ladámat nem kíméltem, a mostani puccos Chevrolettel csak lépésben salolomoztam a gödrök közt s megkönnyebbülten sóhajtottam, amikor megpillantottam a zsilipet. Az őrházat szándékosan nem említem, mert már nincs. A táj leltárának megcsonkulásáról már értesültem, a némedi mezőőr mondta el, miként ment végbe az önkényes „tereprendezés”. Elsőnek a nyílászárókat vitték el, majd a tetőt hordták el, cserepet, gerendát, utána pedig a falakat téglánként. Az öreg őrház reinkarnálódott, új ház épült belőle-valahol.

